

γυαλία ή, Καλαβρ. (Μπόβ.)

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλί.

Δριμύ ψυχός. Συνών. γυαλί Β1β.

γυαλιάζομαι ένιαχ. γυαλ-λιάζομαι Κύπρ.

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλί, διά τὸ όπ. βλ. γυαλί 4.

Κατοπτρίζομαι. Συνών. γυαλίζω 3.

γυαλιᾶς ό, Στερελλ. (Νκύπακτ.)

Έκ τοῦ οὐσ. γυαλί.

Τὸ έντομον Μηλολόνη ή κοινή (Melolontha vulgaris) τῆς οἰκογ. τῶν Κολεοπτέρων (Coleopterae). Συνών. βαβίλα, βάβουλας 1, βασιλιᾶς 5, βίβιζας, βοιδάκι 4, γυαλιστρά (βλ. γυαλιστής 3β), γυαλομαμμούνα, ζίνα, ζουζούνα, κατσιβροῦλος, σβίγκος, χρυσομαμμούνα, χρυσόμπάμπουρας, χρυσόμυγα.

γυαλίζα ή, ένιαχ. γυαλ-λίζ-ζα Κῶς κ. ά.

Έκ τοῦ άμαρτ. έπιθ. γυαλίζης.

Ό ίχθύς Ίουλις ή τουρκική (Iulis turcica) τῆς οἰκογ. τῶν Ίουλιδῶν (Iulidae) ένθ' άν.: "Ηρριξεν δὴν άπετον-νιάν ό Μάρκος τσ' ήπδιαμ-μιά γ-γυαλ-λίζ-ζα Κῶς. Συνών. βλ. είς λ. γύλλος 1.

γυαλιζάκι τό, ένιαχ. γυαλιζάκι Σάμ. (Κοκκάρ. κ.ά.) γυαλιτζάκι Ίων. (Κρήν.) γυαλ-λιζ-ζάτθι Κῶς.

Υποκορ. τοῦ οὐσ. γυαλίζα διά τῆς παραγωγ. καταλ. -άκι.

1) Μικρά γυαλίζα, τὸ όπ.βλ., ένθ' άν.: "Εφάρεφε-με τ' άντξίστριν τξ' ήπδιασεν άρείς σπάρους, μάγ-γυαλ-λίζ-ζαν τξ' έναγ- γυαλ-λιζ-ζάτθι Κῶς. 2) Κατά πληθ., είδος χόρτου όμοιάζοντος πρὸς τὸ βλίτον καί έχοντος φύλλα με ὕψιν στιλπνήν Κῶς: "Επῆς σ-σήμ-μερις ή Μαρία 'ς τὰ χόρτα τδ' έμάεφεν gάτι γυαλ-λιζ-ζάτθια τρυφερά, τρυφερά.

γυαλιζοκοπῶ 'Αθῆν. Κάμπ. Κάσ. κ. ά.

Έκ τοῦ ρ. γυαλίζω καί τῆς παραγωγ. καταλ. -κοπῶ.

Γυαλοκοπῶ, τὸ όπ. βλ., ένθ' άν.: Γυαλιζοκοπάει τὸ πρόσωπό της 'Αθῆν. κ. ά. "Εμβονγιάδισε τίς πόρτες του καί γυαλιζοκοποῦ Κάσ. "Ετριψε τὰ προύζ-ζα τῆς πόρτας του καί γυαλιζοκοποῦ (προύζ-ζα = όρειχάλκινα τμήματα) αὐτόθ. Συνών.: άντηλοκοπῶ, άσημοκοπῶ, άστραποβολῶ 1β, άστραποκοπῶ, άστραπολογῶ, άστραφταλίζω. άστραφταλοκοπῶ, άστράφτω Α2, άστραφτογυαλοκοπῶ, άστραφτοκοπῶ, άστραφτομαχῶ, γυαλίζω Α1, γυαλοκοπῶ, λαμποκοπῶ, λάμπω.

γυαλίζω κοιν. καί Πόντ. ("Ιμερ. Κοτύωρ. Οίν. "Οφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) γυαλίζον πολλαχ. βορ. Ιδιωμ. Πελοπν. (Κίτ. Μάν.) γυαλίζουρ ένι Τσακων. γυαλίζω 'μα Τσακων. (Βάτικ. Πραστ. Χαβουτσ.) γυαλίζ-ζω Εὔβ. (Κουρ.) Καλαβρ. (Βουν.) γυαλ-λίζω Κύπρ. Χίος (Ποταμ. Πυργ.) κ.ά. γυαλ-λίζον Εὔβ. (Κουρ. Κύμ. κ.ά.) γυαλ-λῑζ-ζω Κῶς Νίσυρ. Σύμ. κ.ά. γυαλ-λίτζω Σύμ. γυαλίντζω Κάμπ. Σέριφ. Σίφν. κ.ά. γυαλ-λίντζω Λέρ. γυαλίντζω 'Αστουπ. γυαλίδζω 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Στερνατ. κ.ά.) γυελίζω Μακεδ. (Καστορ.) 'γαλίζω Νάξ. ('Απόρυνθ.) γυαλίν-νου Λυκ. (Λιβύσσ.) Μέσ. γυελισκούμενερ ένι Τσακων. 'Αόρ. έγγαλίσμα Τσακων.

Τὸ Βυζαντ. γυαλίζω καί τοῦτο έκ τοῦ 'Ελληνιστ. ὀαλίζω, παρὰ τὸ όπ. καί ὀελίζω.

Α) 'Αμτβ. 1) Στίλβω ὡς ή ὕαλος, λάμπω, άκτινοβολῶ κοιν. καί 'Απουλ. (Καλημ. Κοριλ. Στερνατ.) Πόντ. ("Ιμερ. Κοτύωρ. Οίν. "Οφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. (Μέλαν. Πραστ. Χαβουτσ.): Γυαλίζει τὸ διαμάντι - τὸ χρυσάφι - τὸ μετάξι - ό καθρέφτης. Γυαλίζουν τ' άστέρια - τὰ μάτια - τὰ δόντια - τὰ παπούτσια - τὰ έπιπλα. Τὰ μάτια τῆς γάττας γυαλίζουν πολὺ 'ς τὸ σκοτάδι κοιν. Γυαλίζει τὸ σακκάκι σου από τῆ βρώμα 'Αθῆν. Πῶς γυαλ-λῑζ-ζει ό καθρέτ-της σας! Κῶς. Γυαλ-λῑζ-ζει ή αὐλή της 'πὸ τὸ πολ-λὸ φρο-κάλλημα αὐτόθ. 'Υαλίζει μέσ' 'ς τὸ νήλιο ή πέτρα τοῦ δα-χτυλιδιοῦ Νάξ. ('Απόρυνθ.) Πῶς γυαλίντζουν δά παπού-τσια σου! 'Αστουπ. Είδις πῶς γυαλίζ'νε τὰ μάτια τ'ς γάτ-τας 'ς τοῦ σκοινιάδ' Εὔβ. ('Ακρ.) Γυαλ'σανι τὰ μοντροάκια τ' πιδιγιού μ' άπ' τοῦ φαί Στερελλ. ('Αχυρ.) 'Η Κακ-καριά ήβλεπεν τές λόσ-σες τῶν Τουρκῶ, μπου γυαλ-λίζαθιν Χίος (Ποταμ.) Γυαλίσσι τοῦ μοῦτρου τ' πὸν τοῦ φαί Μακεδ. (Γήλοφ.) "Ετριψα τὰ σκεῦά καί έποίησα τα καί γυαλίζ'νε Κοτύωρ. Τὰ μάγ'λα του έγγαλίζαν Πόντ. Τὰ φλουριά γυα-λίζ'ντα 'τάνι (τὰ φλωριά έγγαλίζαν) Χαβουτσ. Οἱ ψιλοί σ' τὰ κουκουβάγια γυαλίζ'να 'τάνι (τὰ μάτια τῆς κουκουβάγιας έγγαλίζαν) αὐτόθ. Τὸρ άφιλέ σ' γυαλικό 'τα (τὰ μάτια του έγγαλίσαν) Βάτικ. || Φρ. Γυαλίζει σάν καθρέφτης κοιν. 'Υαλίζει ή φωτιά (ύποκαίει) Νάξ. ('Απόρυνθ.) Γυαλί-ζουν τ' άφτιά του (έγιναν έκ τῆς άδυναμίας διαφανῆ) Πε-λοπν. (Τριφυλ.) Γυαλίζ' ή κόκκα του 'ς τὸν ήλιον σάν άπλντ' βιδούρα (κόκκα = κεφαλῆ) Εὔβ. ('Ακρ.) Σφουγίσ', π' γυαλίζ' τοῦ σαγόν' σ' σά δού ρονί (= δοχεῖον έλαιου) αὐτόθ. Γυαλίζ'ν τὰ μάτια τ' σά τ'ς κάττας Λέσβ. "Ηκατсен του μιάν πατθάν τζαί έγγαλ-λίσεν ή βούκ-κα του (πατθάν = ράπισμα, βούκ-κα = παρειά) Κύπρ. 'Ο πρόσωπους 'ατες γυαλίζει Οίν. Γυαλ'σι άπουκάτου (άνέτειλε ό ήλιος καί λάμ-πει ή θάλασσα' λέγεται καί μεταφ. διά τὰς έκφύλους γυ-ναϊκας) Θεσσ. (Μελιβ.) Γυαλίζει ή τρίχα του (είναι ὕγιης) 'Αθῆν. || Παροιμ. 'Απόζω γυαλίντζει κι άπομέσα τουμπα-νίντζει (= εύρίσκεται είς άποσύνθεσιν' έπὶ τῶν κατ' έπίφασιν σπουδαίων) Κάμπ.

Τὸν γιλέξ' άς γυαλίζ' | τσ' ή τσοιλιά άς γουργουλίζ' (έπὶ τῶν ὑποβαλλομένων είς στερήσεις διά τὴν έξωτερικήν των έμφάνισιν) Λέσβ. Συνών. παροιμ. Τὸ γαρίφαλο 'ς τὸ στήθι | καί μπουκιά ψωμί 'ς τὸ σπίτι. "Οποιους δ'λεν', γυαλίζ' κι όποιους τιμιπιλιάζ', σγκουριάζ' (ή έργασία φέρει τὴν σωματικὴν καί ψυχικὴν εύεξίαν, ένθ' ή νωθρότης τὸ αντίθετον) Μακεδ. ('Εράτυρ.) || Γνωμ. "Ο,τι γυαλίζει δέν είναι διαμάντι (ή ὠραία έμφάνισις δέν είναι πάντοτε άψευδής ένδειξις τῆς πραγματικῆς άξίας προσώπων καί πραγμάτων) Ι. Βενιζέλ., Παροιμ.², 239.908 || 'Ασμ.

Δαχτυλίδ' ήγγάλισεν, | τὴν καρδούλα μ' ράγισιν Μακεδ. (Κοζ.) || Ποιήμ.

Βρέ καλῶς τὸ νιὸ φεγγάρι | κι τοῦ νιὸ τοῦ παλληκάρι. 'Ὡς γιμίζεις, νά γιμίζω | κι ὡς γυαλίζεις, νά γυαλίζω (= νά όμορφαίνω) Σύρ. Τὸ ποίημ. είς παραλλ. πολλαχ.

Τί νά σᾶς πῶ, μᾶς γυάλισε γιὰ χρήματα τὸ μάτι Γ. Σουρῆς, Ρωμ., άρ. 69. 2) 'Αποκτῶ στιλπνήν ὕψιν ένεκα ὠριμάνσεως, ὠριμάζω, έπὶ ὀπωρῶν κυρίως καί καρπῶν κοιν. καί 'Απουλ. (Στερνατ.): Γυαλίσανε τὰ σταφύλια (άρχισαν νά ὠριμάζουν) Πελοπν. ('Ανώγ.) Τὸν Ίούλιο τὸν λένε Γυαλι-στή, γιατί γυαλίζουν τὰ σταφύλια Πελοπν. (Ξηροκ.) Τὸ σταφύλι άνκίτ-νᾶ νά γυαλίσῃ (άνκίτ-νᾶ=άρχίζει) 'Απουλ. (Στερνατ.) 'Εγγαλ-λίσα τ-τὰ σταφύλια Κάμπ. ('Ελυμπ.)

Ἡ γυαλίσαν τὰ σῦκα Τῆν. Μόλις ἄρχισαν νὰ γυαλίζουν τὰ σῦκα, πέρασαν τὰ κοράκια καὶ τὰ φάγανε Σίφν. Ἐγαλίσανε τὰ συκοστάφυλα πλὴν Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἀρχ' σὶ νὰ γυαλίξ' ὁὼ 'κεῖ 'ποὺ κἀνὰ ρῶγα Εὐβ. (Ἀκρ.) Τρῶμε, νὰ ποῦμε, δαμάσκηνα κι ἀρχεύομεν ἀπὸ τὰ 'γαλισμένα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἐγγαλίσαν οἱ κρεμαστοδομάτες· καιρὸς νὰ τσι κόβωμε (κρεμαστοδομάτες = ντομάτες κρεμασθεῖσαι κατὰ τὸν χειμῶνα πρὸς ὠρίμανσιν) Κρήτ. (Ραμν.) || Φρ. Ὑάλισ' ἡ συτσα' μου (ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ σῦκα τῆς συκιάς μου) Σέριφ. Ὑαλισμένη 'ναι ἡ δαμασκητιά καλὰ-καλὰ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Γνωμ.

Τ' ἄγιον Λιὸς γυαλίζονται, | τὰ σῦκα σφαιδίζονται (γυαλίζονται ἐνν. τὰ σταφύλια· τὰ σῦκα σφαιδίζονται = σχίζονται ἐλαφρῶς προαναγγέλλοντα τὴν ὠρίμασιν των) Πελοπν. (Καινούργια Χώρα.)

Τζιτζικας ἐλάλησε, μαύρη ρῶγα γυάλισε κοιν.

Τζιτζικας ἐλάλησε, | τὸ σταφύλι γυάλισε Μήλ.

Τσίτσιρας ἐλάλησε, | δρόπανος ἐχτύπησε καὶ πάλι ξαναλάλησε, | μαύρη ρῶγα γυάλισε (δρόπανος ἐχτύπησε = ἔρχισε ὁ θερισμὸς τῶν σιτηρῶν) Κρήτ. (Νεάπ.) Τ' αἰ-Γιαννιὺ γυαλίζει ἡ ρῶγα Σῦρ. Συνών. ἀ κ μ ἄ ζ ω 1, μ ι σ ο γ ῖ ν ο μ α ι, π α ρ δ α λ ῖ ζ ω, π ρ ο β ἄ λ λ ω. β) Ὑποφαίνομαι, ὑποφώσκω Πελοπν. (Ἀρν. Ξεχώρ.): Γνωμ. Τζιτζικας ἐλάλησε, | καλοτσαίρι γυάλισε Ξεχώρ. γ) Ὁριμάζω καθ' ἡλικίαν, γηράσκω Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἐγαλίσσε καὶ τοῦτος καλὰ (ἐγήρασε). 3) Μεταφ., διατηρῶ τὴν νεότητα, τὸ κάλλος, εἶμαι ἐλκυστικὸς Ἀθῆν. Θήρ. Θράκ. (Μάδυτ.) Ἴων. (Βουρλ.) Κεφαλλ. Κρήτ. Κῶς Μακεδ. (Βλάστ. Καταφύγ. κ.ά.) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Βερεστ. Γαργαλ. Δίβρ. Ἡλ. Κόρινθ. κ.ά.) Πόντ. (Οἶν.) Σῦρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν. Ἀχυρ. Κουνουπίν. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.) Τῆν. Χίος κ.ά. — Λεξ. Περίδ.: Μιὰ βολὰ, ὅθεν εἶχε δοῦνε μιὰ γυναικα, περὶτον νὰ γυάλιζε καὶ λιγάκι, τήνε κλέφτανε (περὶτον = πρὸ πάντων) Κρήτ. Μὰ ἡ κοπελιά ἦτα μιτση καὶ γυάλιζε γρόλας αὐτόθ. Κακὰ ποὺ γυαλᾷ ἴ-ζει φτηνά! (πόσον ὠραία εἶναι αὐτηδᾷ!) Κῶς Ἀλλότες ἐνάλιζα καὶ ὦ καὶ κνηροῦσα με οἱ νιοὶ Ἀπύρανθ. || Φρ. Γυαλίζει ἀκόμα (= ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἐλκυστικὴ) Ἀθῆν. κ.ά. Γυαλίξ' ἡ προβιά της (συνών. με τὴν προηγούμεν.) Αἰτωλ. Συνών. φρ. Π ε ρ ν ᾱ ἡ μ π ο γ ῖ ᾱ τ η ς. Διὰ τὴν σημ. πβ. τὸ Ἑλληνιστ. «ὕαλόεσσα παρειή» Ἀνθολ. Παλατ. 5.48 καὶ «ὕαλέην ὄψιν», αὐτόθ. 12.249. Γυαλ-λᾷ ἴζει, μ' ἔδ-δα-νείξ-ζει (εἶναι ὠραία, ἀλλὰ δὲν ἐκδίδεται) Κῶς. Τοῦ γυάλισε (τοῦ ἤρесе) Ζάκ. Γυαλ-λίττει σου (σοῦ ἀρέσει) Σύμ. Δὲ μ' γυαλίξ' ἐμένα αὐτεῖν' ἡ κουπέλα Ἀχυρ. β) Ἐπὶ ζῶν, ἔχω στιλπνὸν τρίχωμα, εἶμαι εὐτραφὴς Εὐβ. (Αἰδηψ. κ.ά.) Κύθηρ. Πελοπν. (Ἡλ. Κερπιν. κ.ά.):

β) Μετβ. 1) Καθιστῶ τι στιλπνὸν κοιν. καὶ Τσακων.: Γυαλίζω τὰ παπούτσια - τὰ ἐπιπλά - τὰ χαλκώματα - τὰ κουμπιά τῆς στολῆς κ.τ.τ. κοιν.: Γυάλισα τὰ πιρουνία Σῦρ. Κάθι μέρα τὰ κάθ' τὰ τιτζέρια κι γυαλίξ' νι Εὐβ. (Ἀκρ.) Βάλε νὰ γυαλίσης τὰ τομάρια 'ς τὴ μάκινα Πελοπν. (Ἀναβρυτ.) Τρίψε, τρίψε, ἐγγάλ-λιθές το τοῦν' τὸ ξύλον Κύπρ. Ἐθ-θα γυαλ-λίσης τὰ παπούτσια σου; Χίος (Πισπιλ.) Γυαλ-λᾷ ἴ-ζεις τίς σόλ-λᾷ ες τῶμ παπουτσιῶ Κῶς (Πυλ.) || Φρ. Τοῦ γυάλισαν τοῦ γρέξ' (τὸν ἀπεγύμνωσαν, τὸν κατελήστευσαν) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Ἡ φρ. καὶ ἀλλαχ. Τοῦ γυάλισι τὰ πέταλα (ἐπὶ τῶν ὑποβαλλόντων τοὺς ἄλλους εἰς ἐξαν-

τλητικὴν ἐργασίαν ἢ εἰς δοκιμασίαν) Εὐβ. (Ἀκρ.) Μιθαύριον 'ς τοῦ θέρου θὰ σὶ πάρον κοντά μ' κι θὰ σ' γυαλίσου τὰ πέταλα, κακουμοίρ' αὐτόθ. Τοῦ γυάλισι τὰ πέταλα 'κείνους οὐ λουχαγός· ὅσον εἶχι αὐτόν, δὲν εἶδι ἄσπρη μέρα αὐτόθ. Ἀὲν ἔχουμε ξύλα καὶ μόνο ποὺ τὴ 'γαλίζομε τὴ φωτιά (τὴν συνδαυλίζομεν ὅσον διὰ νὰ λάμπη πῶς) Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Γνωμ.

Γυαλιστὴς γυαλίζει ρῶγα τσαὶ πέτρα 'ς τὸ γυαλὸ (κατὰ τὸν Ἰούλιον ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ σταφύλια καὶ ἡ θάλασσα θερμαινόμενη εἶναι κατάλληλος διὰ τοὺς λουομένους) Πελοπν. (Καρδαμ.) Ὁ Γυαλιστὴς γυαλίζει κι ὁ Ἀῶγονστος τὰ καθαρίζει (κατὰ τὸν Ἰούλιον ἀρχίζει ἡ ὠρίμανσις τῶν σταφυλῶν, κατὰ δὲ τὸν Αὔγουστον εἶναι αὐταὶ ὑπερῶριμοι) Πελοπν. (Καινούργια Χώρα.) Συνών. β α ξ α λ α ε ὕ ω, β α ξ ἄ ρ ω, β α ξ ἰ ῖ ω, β α ξ ὠ ν ω, λ ο ν σ τ ρ ἄ ρ ω, σ τ ι λ β ὠ ν ω. 2) Ἐπὶ δένδρων καὶ φυτῶν, καθιστῶ τὸν καρπὸν ὠριμον Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πελοπν. (Γαργαλ.): Τ' ἀβέλι μου τὰ 'γαλίζει γλήορα τὰ σταφύλια Ἀπύρανθ. 3) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν κτιστῶν καὶ ἀμμοκονιαστῶν, χρίω τὸν τοῖχον ἢ τὸ δάπεδον διὰ πηλοῦ ἢ διὰ μείγματος ἐκ κόπρου βοδῆς καὶ κιτρίνης χρωστικῆς οὐσίας Θράκ. (Ἀδριανούπ. Διδυμότ.) Πβ. χ ρ ῖ ζ ω. 4) Μεταφ., ἐπιδεικνύω εἰς τινα στίλβον εἶδος, κυρίως νόμισμα, πρὸς δεκάσμον Ἀθῆν. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Βερεστ. Βούτσ. Γαργαλ. Δάρα Ἀρκαδ. Μεσσην. Τριφυλ.) κ.ά.: Τοῦ γυάλισε μιὰ λίρα καὶ τὸν ἔκαμ' ὅπως ἤθελε Μεσσην. Τοῦ γυάλισε δέκα κολλαριστὰ πενηντόφραγκα καὶ τότε ψήφισε 'ς τίς ἐκλῶς Γαργαλ. Τοῦ γυάλισε δέκα χιλιάδες καὶ τὸν κατάηφερε νὰ τοῦ πουλήσῃ τὸ χωράφι Δάρα Ἀρκαδ. Γυάλισέ του ἓνα ἑκατοστάρικο, νὰ τὸν ὀῆς νὰ κἀνῃ τοῦμπες Ἀθῆν. 5) Ἐνοπτρίζω τινὰ Ἡπ. (Ἑλληνικ.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.): Σ' τοῦ γυαλί καρσί δὲ τοῦ γυαλίξ' μάννα τοῦ πιδί τ'ς, γιατί ἀγλήγορα κάμ' κι ἄλλον (καρσί = ἀπέναντι, ἐμπροσθεν) Ἀδριανούπ. || Φρ. Φεύγα, μὴ σὶ γυαλίσου (παικτικῶς λεγομένη ὑπό τινος πρὸς ἕτερον, ὅστις παρίσταται καθ' ὃν χρόνον ἐκεῖνος ἐκδύεται) Ἑλληνικ. Συνών. φρ. Φ ε ὕ γ α, μ ἡ σ ε φ ω τ ο γ ρ α φ ῆ σ ω. β) Μέσ., ἐνοπτρίζομαι πολλὰχ.: Ἐπῆγε 'ς τὸ παζάρι κι ἀγόρασε 'να γυαλί 'κεῖ κι οὐλο γυαλίζεται κι ἀντιγυαλίζεται Πελοπν. (Βερεστ.) Τί μ' τζοῦρις εἶν' αὐτές; δὲ γυαλίσ'κεις 'ς τοὺν καθρέφτ'; Στερελλ. (Παλαιόχ.) Στάθ' κι μπρουστά 'ς τοῦ γυαλί κι ἄρχισι νὰ γυαλίξ' τι Α. Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) Πῆγα 'ς καθρέφτ', γυαλίσ'κα Μακεδ. (Ἀδριαν.) Ἀι, σὺρ' γυαλίσ' ἰκεῖ πέρα, νὰ ὀῆς τὰ χάλια σ' Θεσσ. (Βαμβακ.) Τὴ νύχτα δὲν γὰν' νὰ γυαλίζουντι 'ς τοὺν καθρέφτ' Στερελλ. (Φθιώτ.) Μὴ γυαλίσι τ' νύχτα, θὰ σ' βγοῦν τὰ μάτια Ἡπ. (Δωδών.) Μὴ γυαλίσι τ' νύχτα, δὰ πνιχτῆς 'ς τ' θάλασσα Μακεδ. (Καταφύγ.) Μὴ γυαλίσι τοῦ βράδ', θὰ πιθάν' ἡ μάννα σ' Θεσσ. (Βαθύρρ.) Τ'ς καθρέφτις τ'ς γέρ'ν ἀνάπουδα ἢ τ'ς σκιπάζ'ν μέχρ' ἓνα χρόνου, γιὰ νὰ μὴ γλέπ'ν μέσα τοῦ πρόσονπό τ'ς κι γυαλίζουντι Ἡπ. (Ἀρτοπ.) || Φρ. Ἀι γυαλίσου, ρέ, νὰ ἰδῆς τὰ μοῦτρα σου (πρὸς τοὺς κατακρίνοντας τοὺς ἄλλους δι' ἐλαττώματα, τὰ ὅποια ἔχουν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι) Πελοπν. (Κορινθ.) || Ἀσμ.

Βάζει γυαλί, γυαλίζει, βάζει γυαλί, τηρεῖτι Μακεδ. (Καταφύγ.)

Βάνουν νηρὸ κι λούζουντι κι 'μουρφομπαρμπουργοῦντι κι 'ς τοῦ γυαλί γυαλίζουντι κι 'ς τοῦ γυαλί τηργοῦντι Μακεδ. (Κατάκαλ.)

'Κεῖνη τὸ παράκουσε, | μέσα μπῆκε κι ἄλλαξε, ἄλλαξε, στολίστηκε | καὶ 'ς τὸ γυαλί γυαλίστηκε Πελοπν. (Γορτυν.)

Ἦπ. τὴ Φραγκόβρυσση μπροστά | λούζεται μὴ κοπελιά,
λούζεται χτενίζεται, | ἔς τὸ γυαλί γυαλίζεται
Πελοπν. (Σκορτσιν.)

Μιὰ κόρη ἐστολίζονταν ἔς τὴ μέση τοῦ σπιτιοῦ της
καὶ ἔς τὸ γυαλί γυαλίζεται καὶ ἔς τὸν καθρέφτη γλέπει
Λ. Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Βαστάει γυαλί, γυαλίζεται, τὰ κάλλη της κοιτάζει
Παζ.

Ἄντι κι ἔς τοῦ γυαλί γυαλίζουντι,
γιέμ' κι ἔς τοῦ γυαλί κοιτειῶντι
Μακεδ. (Βόιον)

Γιὰ πᾶρε με καὶ βγάλε με σὲ γυάλινο παζάρι,
νὰ γυαλιστῶ, νὰ χτενιστῶ, νὰ βγῶ ἔς τὸ μεσοχώρι
Ἦπ. (Ριζοβ.)

Οὐλὴ μέρα μόν' ἀλλάζει κι στουλίζει
κι ἔς τοῦ παραθύρου βγαίνει κι γυαλίζει
Μακεδ. (Κολινδρ.)

Βλάχα ν-ἐπλινι ψηλά ἔς τὶς κρύες βρύσις,
ψηλά ἔς τὶς κρύες βρύσις κι γυαλίζονταν
(μοιρολ.) Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) γ) Καλλωπίζομαι Λέσβ.
(Ἀγιάσ. κ.ά.): Ἡ μάννα τ' ἔδου' φ'νι τοῦ κακότη'χον νὰ
γυαλίστῃ κονιμάτ'. 6) Εἰς τὴν συνθηματ. γλῶσσας τῶν κτι-
στῶν, βλέπω, ἀτενίζω Ἦπ. (Ἀγναντ. Ἑλληνικ. Κάντζ.
Κόνιτσ. Μόλιστ. Πλάκ. Πράμαντ. Χουλιαρ.) Θεσσ. (Δρα-
κότρ.) Θράκ. (Σαρεκκλ.) Μακεδ. (Βλάστ. Γαλατ. Δαμασκ.
Καστορ.): Θὰ καυαλίσ'ς, ἀλλὰ πότι θὰ ξισυρτῆς νὰ σὶ γυα-
λίσουν; (θὰ φύγῃς, ἀλλὰ πότε θὰ ἐπανεέλθῃς, νὰ σὲ ἰδῶ;) Κα-
στορ. Γυάλ'σις πόσις χῆνις ἔραξ' οὐ μαρὸς; (παρατήρησεις
πόσα χιλιάρικα πῆρε ὁ ἀφεντικὸς;) Δρακότρ. Θέλου νὰ γυα-
λίσουν τοῦ γιαιτροῦ αὐτόθ. Γυαλίζεις τὴν κονιτή; Ράξ' τη κι
κόντιασ' τοῦ γκαντίνου (βλέπεις τὸ μέτρο, πᾶρε το καὶ μέ-
τρησε τὸν τοῖχο) αὐτόθ. Ἡ πλιαγκαροῦ γυάλισ' τοῦ γκα-
τσάλ' κι καυάλ'σι (ἡ γάττα εἶδε τὸ σκυλλὶ καὶ ἔφυγε γρή-
γορα) αὐτόθ. Γυάλ'τεις τὴν ὄρματ' ἀγκίδα τοῦ μαροῦ;
(εἶδες τὴν ἔμορφη κόρη τοῦ ἀφεντικοῦ;) Γαλατ.

γυαλικό τό, σύνθηθ. γυαλ'κό πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γυαλ-
λικό Κύπρ. Κῶς (Καρδάμ. Πυλ. κ.ά.) Λέρ. Μεγίστ. Νίσυρ.
Σύμ. κ.ά. γυαλτικό Ἀστυπ. ἡγαλικό Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Πληθ. γυαλ'κά πολλαχ. βορ. ἰδιωμ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. γυαλί.

1) Καθ' ἐνικ. περιληπτ., συνθηθέστ. κατὰ πληθ., τὸ σύνολον
τῶν ὑαλίνων σκευῶν σύνθηθ.: Μιὰ ντουλάπα - ἕνας μπουφές
γεμᾶτος γυαλικά σύνθηθ. Ἡ Κατερίνα ὅτι νὰ λάβῃ κανένα
δολλάριο, κατεβαίνει ἔς τὴν Τραγέα καὶ τὸ φουντίζει ἡγαλικά
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σάλευγε νὰ πᾶμε νὰ φέρωμε γάνενα ἡγαλικό
αὐτόθ. Μωρ' ἀποῦρίζον, μὴ σοῦ πέση τὸ καλάθι, ἵατι ἔχει
ἡγαλικά μέσα αὐτόθ. Γυαλ-λικό ν-τζαὶ κακόμ βοῦ τό 'θει ἔς
τὸ σπίντιν-δης! (καὶ κακὸ = πλῆθος) Κῶς (Καρδάμ.) Ἄν
τζὰ σὲ πῇ κανέναν π' θὰ ν' εὔρης μέσα ἔς γούφα κανένα
γυαλικό γερό, μὴ δὲ πιστεύῃς Βιθυν. (Κουβούκλ.) Ἡφε-
ρένα μέ τὸ παμπόρ' μιὰ κούφα γυαλικά αὐτόθ. Ἐξ' τρεῖς
κασέλις γιμᾶτις γυαλ'κά Ἀλόν. Ἡ μὴν ι-σπάσου δὰ γυαλ-
λικά Σύμ. || Γνωμ. Παρακάλε τὸ μάλιν τῆς γεναίικας σου
νὰ γ' γυαλ-λικό (ἡ περιουσία τῆς συζύγου νὰ εἶναι εὐτε-
λοῦς ἀξίας, διὰ νὰ μὴ τὴν καθιστᾷ ὑπεροπτικὴν) Κύπρ. ||
Ἄσμ.

Στολίζετε τὰ γυαλ-λικά καὶ βάρτε 'τα ἔς τὴ θέση
Κῶς (Πυλ.) 2) Κατὰ πληθ., θραύσματα ὑαλίνων σκευῶν

Ἦπ. (Μαργαρ. Πάργ. κ.ά.) Χίος (Βροντ.): Τὰ κοριτσάκια
βρίσκουνε γυαλικά καὶ παίζουνε Βροντ. Συνών. γυαλί
1γ. 2) Μεταφ., ὁ μὴ ἰσχυρὸς ἀντοχῆς ἄνθρωπος Πελοπν.
(Γαργαλ. Δίβρ. Καλάβρυτ., κ.ά.): Δὲ θέμε γυαλικά μαζί
μας (ἐνν. γυναικας, διότι δὲν ἀντέχουν εἰς τὸν μόχθον) Κα-
λάβρυτ. Ποῦ πᾶς, μωρέ, μὲ 'φτοῦνα 'φτοῦ τὰ γυαλικά ἔς τὸ
πανηγύρι; Δὲ θὰ φτάσης οὔτε τὸ λειδινό (= δειλινό, ἀπό-
γευμα) Γαργαλ.

γυαλικοβόλι τό, ἐνιαχ. ἡγαλικοβόλι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. γυαλ'ικό καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-βόλι, περὶ τῆς ὁπ. βλ. Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 22 (1910),
242 κ. ἐξ.

Πλήθος ὑαλικῶν ἐνθ' ἄν.: Εἶδα ἡγαλικοβόλι κ' εἶδα κακὸ
εἶναι πού 'ν' ἐκεῖ μέσα ἔς τὰ δουλάπια: Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Συν-
ών. γυαλ'ικο θέμι, γυαλ'ικον τοῦ ὀρντοῦρο.

γυαλικοθέμι τό, ἐνιαχ. ἡγαλικοθέμι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. γυαλ'ικό καὶ τῆς παραγωγ. καταλ.
-θέμι, διὰ τὴν ὁπ. βλ. Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 22 (1910), 245.
Γυαλ'ικοβόλι, τὸ ὁπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Μὰ χωρατὰ
εἶναι τὸ ἡγαλικοθέμι, πού 'ν' ἐκεῖ μέσα ἔς τὸ σπίντι! Νάξ.
(Ἀπύρανθ.)

γυαλικοντούρνιουρο τό, ἐνιαχ. ἡγαλικοδούρδουρο
Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γυαλ'ικό καὶ ντοῦρντοῦρο.
Γυαλ'ικοβόλι, τὸ ὁπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Τοῦ κόσμου τὰ
πράματα ἔφευγαν ἀ' τὴν Ἀθήνα, ὅθεν ἦρθε, γαὶ πανικά καὶ
φάσματα καὶ ἡγαλικοδούρδουρα (φάσματα=τρόφιμα) Νάξ.
(Ἀπύρανθ.) Συνών. βλ. εἰς λ. γυαλ'ικοβόλι.

γυαλικοτσάκισμα τό, Ἦπ. (Ἰωάν.)

Ἐκ τῶν οὐσ. γυαλ'ικό καὶ τσάκισμα.
Ἡ θραῦσις τῶν ὑαλίνων σκευῶν: Ἄσμ.
Μεξέδες, γιόσα καὶ φωμί, ἄλλα τριάδα γρόσια
καὶ γυαλικοτσάκισμα, σούμα γρόσια τρακόσια

γυαλικουνδάκι τό, ἐνιαχ. ἡγαλικουνδάκι Νάξ. (Ἀπύ-
ρανθ.) ἡγαλικουνάκι Κᾶς.

Ἰποκορ. τοῦ ἁμαρτ. οὐσ. γυαλ'ικό ὄδι.
Μικρὸν ὑαλινὸν σκεῦος, ὡς ποτήριον, φιαλίδιον κ.τ.τ.
ἐνθ' ἄν.: Ὅ,τι ἡγαλικουνάκια κι ἂν εἴχαμε, δὰ 'χομε σπα-
σμένα Κᾶς. Θὰ πάω ἔς τὴν Τραγέα νὰ πάρω δυό-τρία ἡγα-
λικουνδάκια Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἡ ἡγαλικουνδάκι καλὸ μοῦ
'δωκε γ' ἐμένα, ὅθεν ἦρθεν ἀ' τὴν Ἀθήνα αὐτόθ.

γυαλινέρι τό, Προπ. (Ἀρτάκ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γυαλ'ινο, παρὰ τὸ ὁπ. καὶ γυαλ'ι-
νός, καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έρι.
Γυαλ'ινάκι 1, τὸ ὁπ. βλ., ἐνθα καὶ συνών.

γυαλίνης ἐπίθ., ἐνιαχ. ἡγαλίνης Νάξ. (Ἀπύρανθ.) θηλ.
γυαλίνα Κάρπ. (Ἐλυμπ. Μεσοχώρ.) Κᾶς. γυαλ-λίνα Κᾶς.
Τῆλ. ἡγαλίνα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γυαλ-λένα Κάρπ. (Ἀρκάς.)
Οὐδ. ἡγαλινάκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πληθ. ἡγαλίνηδοι Νάξ.
(Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. γυαλ'ινο διὰ μετασχηματ. πρὸς
τὰ εἰς -ης πρωτόκλιτα. Πβ. γαλ'ανός > γαλ'άνης,
γαλ'ιανός > γαλ'ιάνης, κόκκ'ινο > κόκκ'ί-
νης, ροδ'ινο > ροδ'ίνης.

